

ข่าวเหิมบันเทิงมขสภ

เดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ ปีที่ ๓๗ ฉบับที่ ๕๑๙

โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗

<http://www.thethaibar.or.th>

๕ มิถุนายน วันสิ่งแวดล้อมโลก

**บทอาเศียรวาทถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
๓ มิถุนายน ๒๕๖๗**

กัมเกล้าผคมวรพระบาท
อรองค์ ๘ มิ่งนฤบดี
เพ็ญทิพย์พิสุทธ์ชลิตมาส
ปวงชนประเทืองพระกรุณา
กอปรกิจนิจहितประโยชน์
โอกาสเฉลิมศุภสมัย
นบน้อมถวายชยพิพัฒน์
ที่ขायุกาวรภิรมย์

อภิวาทพิมลศรี
ทศมินทรราชา
ปียชาตินาถา
คุณะแสงสว่างไทย
สุขโรจน์จรัสใส
กิตยศวโรดม
สุนนัสเกษมสม
นิรทุกข์เจริญเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า ในนามกองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ประพันธ์โดย นายณัฐวุฒิ นาคเกิด*

*นิติกรชำนาญการพิเศษ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

เหืองจากปก

๕ มิถุนายน "วันสิ่งแวดล้อมโลก"

วันที่ ๕ มิถุนายนของทุกปีนั้น เป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก ซึ่งเป็นวันที่เราควรจะทำอะไรสักอย่างเพื่อสภาพแวดล้อมของเราที่ย่ำแย่ลงทุกวัน สิ่งที่ได้จากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งหิมะขั้วโลกเหนือละลาย น้ำท่วม แผ่นดินไหว หรืออากาศร้อนขึ้น ซึ่งผลเหล่านี้ล้วนมาจากการที่มนุษย์เป็นคนทำลายธรรมชาติ ทำลายสิ่งแวดล้อมดี ๆ นั่นเอง ทำให้หน่วยงานของโลกจัดตั้งวันสิ่งแวดล้อมโลกขึ้น

สำหรับจุดเริ่มต้นของวันสิ่งแวดล้อมโลก หรือ World Environment Day นั้น จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความตื่นตัวในด้านวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมขึ้นทั่วโลก จึงมีมติให้จัดประชุมใหญ่ที่กรุงสตอกโฮล์ม ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่มีรัฐบาลของสวีเดนเป็นเจ้าภาพ โดยเรียกการประชุมนี้ว่า "การประชุมสหประชาชาติเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์" หรือ "UN Conference on the Human Environment" ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า ๑,๒๐๐ คน จาก ๑๑๓ ประเทศ รวมถึงมีผู้สังเกตการณ์อีกกว่า ๑,๕๐๐ คนจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรสหประชาชาติ และสื่อมวลชนแขนง

อ่านต่อหน้า ๔

คณะผู้จัดทำ

คณะผู้จัดทำ

- อนุกรรมการประชาสัมพันธ์

ประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม

รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายกฤษฎา บุญสมมิตร

ฝ่ายอำนวยการ

- นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทรพรทิจ
- นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ
- นายทรงพล สุวรรณพงศ์
- นางสาวฐษา เหมเวช
- ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิกธิ์กำจร
- นายเชษฐ์ สุขสมเกษม

กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ

- นายกฤษฎา บุญสมมิตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

- ผศ.ดร.สมหมาย จันทรี่เรือง
- นายรังสีชัย บรรณกิจวิจารณ์
- นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา
- นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายทีปกร โกลมพันธ์พร

ฝ่ายดำเนินการ

- นางพรรณวรินทร์ แดงอ่อน
- นายสิริฤกษ์ ใสวัลณะ
- นางวาสนา เกตุแห่ง

สารบัญ

หน้าปก	๕ มิถุนายน วันสิ่งแวดล้อมโลก
๒	บทอาเศียรวาทถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี ๓ มิถุนายน ๒๕๖๗
๓	สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
๔	เนื่องจากปก "วันสิ่งแวดล้อมโลก"
๕	ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
๘	เจาะฎีกาเด่น
๑๐	ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
๑๔	วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง
๑๗	บทความเรื่อง "ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย"
๒๒	มุมมอง
๒๓	ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
๒๔	บรรณาธิการแถลง

ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อร่วมกันหาหนทางแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผลจากการประชุมครั้งนั้น ได้มีข้อตกลงร่วมกันหลายอย่าง เช่น การจัดตั้งโครงการสีงแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP : United Nations Environment Programme) ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา และรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ก็ได้รับข้อตกลงจากการประชุมคราวนั้นไปจัดตั้งหน่วยงานด้านสีงแวดล้อมขึ้นในประเทศของตน ดังนั้นเพื่อเป็นการระลึกถึงจุดเริ่มต้นของการร่วมมือจากหลากหลายชาติในด้านสีงแวดล้อม องค์การสหประชาชาติจึงได้ประกาศให้วันที่ ๕ มิถุนายนของทุกปี เป็นวันสีงแวดล้อมโลก ซึ่งโครงการสีงแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ มีหน้าที่ติดตาม และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางด้านสีงแวดล้อม รวมทั้งกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดี และเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผลจึงได้กำหนดวิธีการไว้ดังนี้

- สร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้เรื่องสีงแวดล้อม และให้การศึกษากับประชาชนและนักศึกษาทั่วไป
- ให้การสนับสนุนทางวิชาการ และเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับสีงแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี
- เสริมสร้างให้สถาบันและคนในสถาบันตระหนักถึงปัญหาสีงแวดล้อม

นอกจากนั้น ยังมีข้อตกลงจากการประชุมให้มาดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานด้านสีงแวดล้อมขึ้นในประเทศของตน ซึ่งประเทศไทยก็ได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสภาพสีงแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้ก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการสีงแวดล้อมแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ อันเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการดำเนินงานด้านสีงแวดล้อมในประเทศไทย โดยต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการสีงแวดล้อมแห่งชาติ เป็น ๓ หน่วยงาน คือ

๑. กรมควบคุมมลพิษ
๒. กรมส่งเสริมคุณภาพสีงแวดล้อม
๓. สำนักนโยบายและแผนสีงแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสีงแวดล้อมและในส่วนของสถาบันการศึกษา ก็ได้มีการจัดสอนหลักสูตรด้านสีงแวดล้อมขึ้นในหลาย ๆ มหาวิทยาลัย ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวสำคัญของการตื่นตัวด้านสีงแวดล้อม

แหล่งข้อมูล

- เว็บไซต์กรมประชาสัมพันธ์ (ออนไลน์.) ค้นเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗
<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/294302>

ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่ห่างเหิน

เรื่อง : การดำเนินคดีผู้รับจ้างซึ่งมิได้มีภูมิสำเนา อยู่ในราชอาณาจักรตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ซึ่งทำขึ้นนอกราชอาณาจักร^(๑)

มนตรี ยะรังษี^(๒)

ข้อเท็จจริง

สำนักงาน ป.^(๓) โดยหน่วยงาน อ. ซึ่งเป็นส่วนราชการภายใต้สำนักงาน ป. (ผู้ว่าจ้าง) ที่อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้ทำสัญญาจ้างโครงการก่อสร้าง รั้วด้านหน้าสถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอช (สัญญาจ้างก่อสร้างฯ) ว่าจ้างให้บริษัท T Co., Ltd. (บริษัท ผู้รับจ้าง) ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนการค้าธุรกิจที่กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา ก่อสร้างรั้วด้านหน้าของสถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอช ณ กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา ต่อมาปรากฏว่า บริษัท ผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานตามสัญญาได้ หน่วยงาน อ. ณ กรุงเทพมหานคร จึงได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาและแจ้งสงวนสิทธิ์ปรับไปยังบริษัท ผู้รับจ้าง และนาย น. ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัท ผู้รับจ้าง จากเหตุดังกล่าว กระทรวง ก. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสำนักงาน ป. จึงขอหารือเกี่ยวกับการดำเนินคดีกับบริษัท ผู้รับจ้าง

ข้อหารือ

กระทรวง ก. ขอหารือ ดังนี้

๑. โดยที่สัญญาดังกล่าวจัดทำขึ้นในราชอาณาจักร กัมพูชา และมูลคดีเกิดขึ้นในราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้รับจ้างที่เป็นคู่สัญญาเป็นนิติบุคคลที่มีได้จดทะเบียนตามกฎหมายไทย แต่ผู้ว่าจ้าง คือ หน่วยงาน อ. ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนราชการภายใต้สำนักงาน ป. ที่มีภูมิสำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทย การดำเนินการทางกฎหมายสามารถฟ้องคดีต่อศาลไทยได้หรือไม่ หรือเห็นสมควรดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลกัมพูชา ซึ่งจะมีความใช้จ่ายของกระบวนการดำเนินคดีเพิ่มเติม

๒. โดยที่สัญญาจ้างโครงการก่อสร้างรั้วด้านหน้าสถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอช ข้อที่ ๒๐ กฎหมายที่

ใช้บังคับระบุว่า “ในกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับข้อกำหนดแห่งสัญญานี้หรือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญานี้และคู่สัญญาให้ใช้กฎหมายของไทยบังคับแก่กรณี” การฟ้องคดีในศาลกัมพูชาจะขัดแย้งต่อข้อดังกล่าวหรือไม่

๓. หากมีการฟ้องร้องคดีแล้วแต่ไม่สามารถติดตามตัวบริษัท ผู้รับจ้าง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินคดีหรือชดใช้ค่าเสียหายได้ มีแนวทางใดที่จะสามารถให้บริษัท ผู้รับจ้าง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่ภาครัฐ

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. จากข้อหารือที่ ๑ เห็นว่า เมื่อสำนักงาน ป. เป็นคู่สัญญาในฐานะผู้ว่าจ้างตามสัญญาดังกล่าวและได้รับความเสียหายจากการที่บริษัท ผู้รับจ้างผิดสัญญา ซึ่งบริษัท ผู้รับจ้างมิได้มีภูมิสำเนาในราชอาณาจักรไทย และมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย สำนักงาน ป. ผู้ว่าจ้างย่อมเสนอคำฟ้องต่อศาลแพ่งได้ และหากบริษัท ผู้รับจ้างมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไทย ก็ย่อมเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลได้ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ตรี (เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔) (ทั้งนี้ มีข้อคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เทียบเคียงคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๒๑/๒๕๔๗) ส่วนการดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลกัมพูชา ซึ่งจะมีความใช้จ่ายในการดำเนินคดีเพิ่มเติมนั้นเห็นว่า สำนักงาน ป. อาจพิจารณา

(๑) จำนวนข้อหารือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ ๑.๑๙/๒๕๖๗

(๒) อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด

(๓) มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวง ก. ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๘ จ

เปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่จะได้รับในการดำเนินการกับค่าใช้จ่ายและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินคดี รวมถึงความเป็นไปได้ในการบังคับคดีเพื่อที่จะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นประเด็นข้อเท็จจริง

๒. จากข้อหารือที่ ๒ เห็นว่า ตามที่สัญญาข้อ ๒๐ กำหนดว่า “ในกรณีที่มิข้อพิพาทเกี่ยวกับข้อกำหนดแห่งสัญญานี้หรือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญานี้และคู่สัญญาให้ใช้กฎหมายของไทยบังคับแก่กรณี” นั้น ถือเป็นการกำหนดเงื่อนไขในสัญญาตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญาซึ่งสามารถทำได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศที่ใช้บังคับ ดังนั้น หากสำนักงาน ป. ประสงค์จะดำเนินคดีโดยฟ้องร้องต่อศาลกัมพูชา กรณีจึงต้องตรวจสอบกฎหมายของราชอาณาจักรกัมพูชาว่า การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ในสัญญาเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายของราชอาณาจักรกัมพูชาหรือไม่ อย่างไร และศาลกัมพูชาจะรับบังคับให้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดไม่อาจยืนยันหรือให้ความเห็นในกรณีดังกล่าวได้

๓. จากข้อหารือที่ ๓ เห็นว่า การติดตามตัวบริษัท ผู้รับจ้างหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินคดีหรือชดใช้ค่าเสียหายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการบังคับคดี ซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายแห่งท้องที่ที่มีการดำเนินคดี หากสำนักงาน ป. ประสงค์จะดำเนินคดีกับบริษัท ผู้รับจ้างโดยฟ้องร้องต่อศาลแพ่งในประเทศไทย กรณีจะเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติไว้ รวมทั้งพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๓) และมาตรา ๒๓ (๔) ได้กำหนดแนวทางและกระบวนการในกรณีดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งหากบริษัท ผู้รับจ้างมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในประเทศไทย ก็สามารถดำเนินการบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ แต่หากมีการฟ้องคดีหรือจะบังคับคดีดังกล่าวต่อศาลกัมพูชาหรือหน่วยงานของราชอาณาจักรกัมพูชา ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในของราชอาณาจักรกัมพูชาว่า กำหนดเงื่อนไขในกรณีดังกล่าวไว้อย่างไร

อนึ่ง สำนักงาน ป. ในฐานะผู้ว่าจ้างควรดำเนินการใช้สิทธิบังคับเอาค่าปรับ ค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาที่บริษัท ผู้รับจ้างนำมามอบให้แก่ผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาข้อ ๓ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ เพื่อให้ทราบจำนวนเงินที่ชัดเจนก่อนที่สำนักงาน ป. จะดำเนินคดีกับบริษัท ผู้รับจ้างด้วย

หมายเหตุ

กรณีตามข้อหารือซึ่งหารือว่า สำนักงาน ป. ผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกต้องโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๔^(๔) จะดำเนินคดีกับบริษัท ผู้รับจ้างต่อศาลของประเทศใด นั้น เป็นการหารือเกี่ยวกับเขตศาลที่จะรับคำฟ้อง โดยในประเด็นนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กำหนดเขตศาลที่จะรับคำฟ้องในคดีมีข้อพิพาทไว้ในมาตรา ๓ (๑) มาตรา ๔ (๑) มาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๔ ตรี ส่วนมาตรา ๕ และมาตรา ๗ (๑) (๒) เป็นข้อยกเว้น

การพิจารณาว่าศาลใดเป็นศาลที่จะรับคำฟ้องคดีมีข้อพิพาทเรื่องใดไว้พิจารณาพิพากษาได้นั้น ต้องพิจารณาว่าเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ทวิ ซึ่งเป็นคำฟ้องเกี่ยวกับยอลสังหาริมทรัพย์หรือไม่ก่อน ถ้าไม่เป็นคำฟ้องตามมาตรา ๔ ทวิ ย่อมเป็นคำฟ้องทั่วไปตามมาตรา ๔ (๑) ซึ่งเป็นคำฟ้องเกี่ยวกับหนี้เหนือบุคคลโดยอาศัยบุคคลสิทธิ เช่น ผู้ให้กู้ฟ้องบังคับให้ผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ตามสัญญากู้ยืมเงินหรือกรณีเจ้าของรถยนต์ฟ้องเรียกรถยนต์คืนจากผู้ที่เขาไปโดยไม่มีสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ หรือกรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๘๗/๒๕๓๗^(๕) เป็นต้น

(๔) **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง**

มาตรา ๕๔ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

(๕) **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๘๗/๒๕๓๗**

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจะขายที่ดินในเขตลาดกระบัง มีนบุรี ให้โจทก์โดยจำเลยที่ ๑ รับค่าที่ดินบางส่วนไปแล้ว ต่อมาจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถนำที่ดินมาโอนขายให้โจทก์ได้จึงได้มีการเลิกสัญญาซื้อขายต่อกันโดยจำเลยที่ ๑ ตกลงจะคืนเงินค่าที่ดินที่รับไว้ พร้อมทั้งชดใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่โจทก์โดยจำเลยที่ ๑ นำ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ จำนวน ๕๒ แปลง มอบให้โจทก์ไว้ เพื่อนำไปขายนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ ต่อมาจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้ร่วมกันนำ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ที่จำเลยที่ ๑ มอบให้โจทก์ไว้ดังกล่าวไปจดทะเบียนโอนขายให้จำเลยที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ ได้มอบเอกสาร น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ให้โจทก์ยึดถือไว้ไม่ได้มอบการครอบครองหรือมอบสิทธิในที่ดินให้แก่โจทก์แต่อย่างใด ฟ้องโจทก์ในส่วนนี้จึงมิใช่คำฟ้องที่เกี่ยวกับยอลสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ อันเกี่ยวกับยอลสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ทวิ หากแต่เป็นคำฟ้องเกี่ยวกับหนี้เหนือบุคคลซึ่งต้องฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาตามมาตรา ๔ (๑) การที่จำเลยที่ ๑ เพียงแต่มอบเอกสาร น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ให้แก่โจทก์ไว้ไม่ทำให้โจทก์เป็นเจ้าของสิทธิหรือสิทธิครอบครองในที่ดินตาม น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ทั้งตามคำฟ้องก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจากจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้จดทะเบียนรับโอนที่ดิน โดยไม่สุจริตหรือร่วมกระทำการโดยสุจริต กับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ จำเลยที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ จึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

สำหรับกรณีตามข้อหาหรือนั้น เมื่อข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิ หรือหน้าที่ของ สำนักงาน ป. ตามสัญญาจ้างก่อสร้างฯ ซึ่งเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองจ้างเอกชนให้ก่อสร้างรั้วตามกฎหมายเอกชนนั้น เป็นสัญญาทางแพ่งที่มีหน่วยงานทางปกครองเป็นคู่สัญญาเท่านั้น มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (เทียบนัย คำวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๒๑/๒๕๕๗^(๖)) ข้อโต้แย้งดังกล่าวจึงมิใช่ข้อโต้แย้งเกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ทวิ แต่เป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับหนี้บุคคลอันเป็นบุคคลสิทธิตามสัญญาจ้างก่อสร้างฯ เมื่อสัญญาจ้างก่อสร้างฯ ทำขึ้นในราชอาณาจักรกัมพูชา มูลคดีอันเป็นต้นเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิที่มีการผิดสัญญา จึงเกิดขึ้นในราชอาณาจักรกัมพูชา ส่วนบริษัท ผู้รับจ้าง เป็นนิติบุคคลที่มีได้จดทะเบียนตามกฎหมายไทย จึงไม่มีภูมิสำเนาในราชอาณาจักร แต่ผู้ว่าจ้างคือ สำนักงาน ป.

ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวง ก. ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๘๖ ได้ตกลงทำสัญญาจ้างก่อสร้างฯ กับบริษัท ผู้รับจ้าง โดยให้หน่วยงาน อ. โดยนาย พ. ซึ่งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามในสัญญา สัญญาจ้างก่อสร้างฯ จึงมีผลผูกพันสำนักงาน ป. กรณีสำนักงาน ป. ซึ่งเป็นนิติบุคคลสัญชาติไทยและมีภูมิสำเนาในประเทศไทย ประสงค์จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีกับบริษัทฯ ผู้รับจ้างใน มูลคดีตามสัญญาจ้างก่อสร้างฯ ดังกล่าว จึงเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ตรี สำนักงาน ป. จึงฟ้องบริษัทฯ ผู้รับจ้างต่อศาลแพ่ง หรือศาลที่สำนักงาน ป. มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตศาลได้ ตามมาตรา ๔ ตรี^(๗) วรรคหนึ่ง และหากบริษัทฯ ผู้รับจ้างมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในประเทศไทย สำนักงาน ป. ยังสามารถเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาล ตามมาตรา ๔ ตรี วรรคสอง ได้อีกด้วย

(๖) คำวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๒๑/๒๕๕๗

สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองจ้างเอกชนให้ก่อสร้างรั้วคอนกรีตแบบมีคานาสเตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงอาณาเขตให้ชัดเจน ป้องกันการบุกรุกจากบุคคลภายนอก และเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยไม่ปรากฏว่าเป็นการจัดทำสัญญาให้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการจัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะตามบทนิยามสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นเพียงการก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชน และเป็นสัญญาทางแพ่งที่มีหน่วยงานทางปกครองเป็นคู่สัญญาเท่านั้น คดีพิพาทตามสัญญาดังกล่าว จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

(๗) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๗

มาตรา ๔ ตรี คำฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ทวิ ซึ่งจำเลยมิได้มีภูมิสำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือมีภูมิสำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลแพ่งหรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตศาล

คำฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์จะเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้

เจาะฎีกาเด่น

ฟ้องขอให้ลงโทษ ป.อ. ตามมาตรา ๑๔๙ แต่ได้ความว่าจับกุมโดยมิชอบแล้ว
เรียกรับเงินตามมาตรา ๑๔๘ ศาลลงโทษไม่ได้เพราะเป็นการพิพากษา
เกินคำขอ คงลงโทษได้ตามมาตรา ๑๔๗

รังสิขัย
บรรณกิจวิจารณ์ ^(๑)

มนต์ชัย
ชินนกรลีลา ^(๒)

พิมพ์สุรางค์
ชินนกรลีลา ^(๓)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๘๙/๒๕๖๕

การที่จะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ จะต้องได้ความว่าเจ้าพนักงานตำรวจจับกุม ส. โดยชอบ กล่าวคือ จับกุมขณะ ส. กำลังเล่นการพนัน แล้วหลังจากนั้นจึงเรียกรับเงินจาก ส. เพื่อที่จะไม่ดำเนินคดี แต่เมื่อจำเลยกับพวก ไม่พบการเล่นการพนันไฮโลในที่เกิดเหตุ การจับกุม ส. จึงเป็นการจับกุมโดยมิชอบ แม้จะมีการเรียกรับเงินจาก ส. การกระทำของจำเลยกับพวกก็ไม่อาจเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ ได้ คงเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แต่โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องขอลงโทษในความผิดฐานดังกล่าว จึงไม่อาจลงโทษจำเลยได้ เพราะต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ กับ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง คงลงโทษได้ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ ซึ่งเป็นบทความผิดทั่วไปเท่านั้น

ข้อสังเกต ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘ เป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่โดยตรงใช้อำนาจตามหน้าที่โดยมิชอบ เช่น การจับกุมโดยมิชอบหรือแกล้งจับโดยไม่ปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิด แต่มาตรา ๑๔๙ เป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานใช้อำนาจตามหน้าที่โดยชอบ แล้วไปเรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สินโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เช่น จับผู้กระทำความผิดกฎหมายจริง แต่แล้วกลับเรียกเงินเพื่อให้ปล่อยตัวหรือไม่ดำเนินคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๘๙/๒๕๖๕ นี้ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๔๙ เมื่อโจทก์นำสืบไม่ได้ว่าจำเลยกับพวกกำลังเล่นการพนันไฮโลในที่เกิดเหตุ จึงเป็นการจับกุมโดยมิชอบ แล้วมีการเรียกรับเงินในภายหลัง แต่ทางพิจารณาได้ความว่า การกระทำของจำเลยกับพวกเป็นความผิดตาม มาตรา ๑๔๘ จึงไม่อาจลงโทษจำเลยได้ เพราะต้องห้ามมิให้พิพากษาเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ กับ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แต่ยังคงลงโทษได้ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ ซึ่งเป็นบทความผิดทั่วไปเท่านั้น ^(๔)

(๑) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

(๒) ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

(๓) ผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๘๐

(๔) โดยปกติเมื่อปรับบทลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘ หรือมาตรา ๑๔๙ อันเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องปรับบทลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ อันเป็นบททั่วไปอีก (เช่น ฎ. ๑๗๔๙/๒๕๕๕, ๑๑๗๐/๒๕๕๒, ๑๔๓๒/๒๕๕๓, ๒๐๘๕-๒๐๘๕/๒๕๖๖, ๑๔๖๑/๒๕๖๕, ๒๑๕๙/๒๕๑๘, ๒๙๐๖/๒๕๑๗, ๑๑๗๘/๒๕๐๕)

สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ นี้ ผู้ให้สินบน*ไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะฟ้องผู้รับสินบน*ในฐานะผู้เสียหายได้ พืพากชายกฟ้อง (ฎ. ๑๑๒/๒๕๙๒) และผู้ให้สินบนมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แต่จะ*ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานรับสินบน*ตามมาตรา ๑๔๙ อีก (ฎ. ๔๓๔/๒๕๒๐) ส่วนความผิดตามมาตรา ๑๔๘ ผู้ถูกข่มขืนใจหรือจูงใจมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานหรือผู้อื่นนั้น ย่อมถือเป็นผู้เสียหาย^(๔)

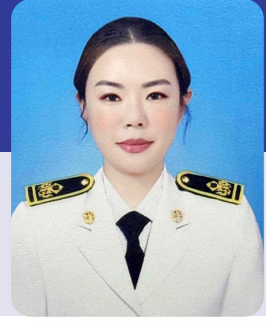
เมื่อพิจารณาตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาส่วนใหญ่แล้ว มักจะปรากฏว่าการฟ้องคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘ และ ๑๔๙ โดยโจทก์จะขอให้ลงโทษทั้งสองมาตราดังกล่าวมาด้วยกันกับมาตรา ๑๔๗ อยู่เสมอ แต่เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษเพียงมาตรา ๑๔๙ โดยไม่ได้มีคำขอให้ลงโทษมาตรา ๑๔๗ มาด้วย และข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๘ จึงไม่อาจลงโทษตามมาตรา ๑๔๙ ที่พิจารณาได้ความได้ จนเกิดเป็นกรณีปัญหาต้องห้ามมิให้พิพากษาเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาเรื่องนี้ แต่ยงดีที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๔๗ อันเป็นบททั่วไปมาด้วย ศาลจึงยังลงโทษจำเลยตามบททั่วไปได้แม้จะมีอัตราโทษต่ำกว่ามาตรา ๑๔๘ อยู่มากก็ตาม

ดังนั้น ในทางปฏิบัติหากไม่ทำให้คำฟ้องเคลือบคลุมแล้ว โจทก์ก็ควรที่จะมีคำขอให้ลงโทษให้ครอบคลุมตามกฎหมายและฐานความผิดที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้เสียตั้งแต่แรกมิฉะนั้นอาจเกิดกรณีปัญหาที่ต้องห้ามมิให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาคดีดังกล่าว

(๔) เช่น ฎ. ๒๗๘๖/๒๕๒๙ , ๑๖๕๑-๑๖๕๒/๒๕๒๘ , ๒๖๔๔/๒๕๒๗ , ๒๔๓๔/๒๕๒๗ , ๑๒๓๘/๒๕๒๗ , ... เป็นต้น

ภาษาอังกฤษสำหรับศึกษากฎหมาย

The Path to Lawyer Well-Being เส้นทางสู่สุขภาพของนักกฎหมาย

ผศ.ดร.ประภาภรณ์ โรจน์ศิริรัตน์ ^(๑)

สถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตของนักกฎหมายเผยแพร่โดย Dave Nee Foundation พบว่า “Nearly 10% of students begin law school depressed, which climbs to 40% by the time they graduate” ซึ่งหมายความว่า “เกือบ 10% ของนักเรียนกฎหมายมีภาวะซึมเศร้าเมื่อเริ่มต้นเรียนในโรงเรียนกฎหมาย และภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้นเป็น 40% เมื่อสำเร็จการศึกษา” และ American Bar Association (ABA) หรือเนติบัณฑิตยสภาอเมริกาได้เผยแพร่รายงานที่ทำงานร่วมกันกับมูลนิธิ Hazelden Betty Ford ที่ทำการเก็บข้อมูลจากนายความเกือบ ๑๓,๐๐๐ คนพบว่า “It found that between 21 and 36 percent qualify as problem drinkers, and that approximately 28 percent, 19 percent, and 23 percent are struggling with some level of depression, anxiety, and stress, respectively.” ซึ่งหมายความว่า “รายงานพบว่านายความร้อยละ ๒๑ ถึงร้อยละ ๓๖ มีปัญหาเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประมาณร้อยละ ๒๘ ร้อยละ ๑๙ และร้อยละ ๒๓ เผชิญกับภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล และความเครียดตามลำดับ”

บทความภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายฉบับนี้ ผู้เขียนนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบทความและข่าวภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพทางจิตใจของนักกฎหมายและทางออกเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพของนักกฎหมายมาฝากเพื่อให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลและการบริหารจัดการตนเองเพื่อการเป็นนักกฎหมายที่มีสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะสุขภาพทางจิตใจ เพราะวิชาชีพกฎหมายเป็นวิชาชีพที่ต้องเผชิญกับปัญหาของมนุษย์เป็นหลัก รวมถึงได้นำเสนอแนวทางแก้สถานการณ์การศึกษาและครูบาอาจารย์ที่มีหน้าที่หลักในการให้ความรู้แก่นักเรียนกฎหมายในเรื่องของการพัฒนาทักษะในการดูแลสุขภาพของนักเรียนกฎหมายที่มักจะต้อง

เผชิญกับสภาวะความเครียดและความกดดัน พร้อมกับนำเสนอคำศัพท์และการแปลบทความต่าง ๆ จากต่างประเทศที่น่าสนใจ

Joann Mulholland เขียนบทความที่ชื่อว่า “How You Can Protect Your Health from the Harms of Law School” (คุณจะทำอย่างไรเพื่อปกป้องสุขภาพของคุณจากอันตรายของคณะนิติศาสตร์ได้ด้วยวิธีการใด) คำว่า “Harm” ในประโยคนี้นี้เป็นคำนามซึ่งหมายถึงอันตราย ความเสียหาย หรือความเสี่ยง ซึ่งมีคำเหมือนหรือ Synonyms ได้แก่ Danger, Peril, Hazard, Risk หรือ Threat คำว่า “Harm” ทำหน้าที่เป็นคำกริยาก็ได้และหมายความว่า ทำความเสียหาย ทำลาย ทำอันตราย ทำให้บาดเจ็บ หรือก่อภัยอันตราย เช่น “Working with toxic people could harm your mental health.” แปลว่า “การทำงานกับคนที่ เป็นพิษนั้นสามารถทำลายสุขภาพจิตของคุณได้” หรือหากจะแต่งประโยคใหม่โดยใช้คำว่า “Harmful” ที่มีรากศัพท์คำว่า Harm เช่นเดียวกัน แต่ทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์จะมีรูปประโยคดังนี้ “Working with toxic people is harmful to your mental health.” ซึ่งมีความหมายเหมือนกับประโยคก่อนหน้านี้ คำว่า “Toxic People” คือ คนที่มีพฤติกรรมทำลายความรู้สึกของคนรอบข้าง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้สามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันและในระยะยาวได้

Mulholland ยืนยันในบทความเดียวกันว่า “This problem isn’t one for law students to solve but is an institutional problem that law schools themselves must address.... Nearly half of the 2,900 respondents in ALM Intelligence’s 2023 Mental Health and Substance Abuse Survey agreed that mental health problems and substance abuse are at a crisis level in the legal industry, up from just over 41% of respondents in 2019.” แปลเป็น

^(๑) รองคณบดีฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์เพื่อสังคม และอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; น.บ. มหาวิทยาลัยอีสซัมซิง; น.บ.ก.; LL.M. Suffolk University, USA; LL.M. Fordham University, USA; นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ทุนวิจัยฟูลไชน์)

ภาษาไทยว่า “ปัญหาไม่ใช่ปัญหาสำหรับนักศึกษากฎหมายที่จะแก้ไขได้ แต่เป็นปัญหาที่สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนกฎหมายต้องจัดการด้วยตนเอง... เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจ ๒,๙๐๐ รายในการสำรวจสุขภาพจิตและสารเสพติดประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๓ ของ ALM Intelligence (บริษัททำวิจัยระดับโลก) เห็นพ้องกันว่าปัญหาสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับวิกฤตในวงการกฎหมาย โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔๑ ของผู้ตอบแบบสอบถามในปี ค.ศ. ๒๐๑๙” “These mental health problems follow students into their careers, with lawyers holding the record for being the most frequently depressed occupation in the United States.” แปลว่า “ปัญหาสุขภาพจิตเหล่านี้ติดตามนักศึกษาเข้าสู่อาชีพการงาน โดยทนายความถือเป็นอาชีพที่เผชิญกับความหดหู่บ่อยที่สุดในสหรัฐอเมริกา” คำว่า “Depress” เป็นคำที่มีความหมายหลากหลาย Depress เป็นคำกริยา แปลว่า ทำให้หดหู่ทำให้เศร้าใจ ชุ่มมัว กด ทำให้ลดลง หรือลดลง มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “drop หรือ lower” ตัวอย่างเช่น “Thinking these negative thoughts doesn’t **depress** me; in fact, I’m a happy person.” แปลว่า “การคิดถึงความคิดในเชิงลบเหล่านั้นไม่ทำให้ฉันชุ่มมัวเลยเพราะฉันเป็นคนที่มีความสุข” ในบริบทนี้ คำที่คล้ายกันได้แก่ “Make sad, Sadden, Unhappy, Cast down และ Get down” (ผู้อ่านน่าจะเคยได้ยิน

คำว่า feel down ในบริบทนี้เช่นเดียวกัน เช่นประโยคที่ว่า “I **felt down** for a while, but I remembered that it was just a game and that winning wasn’t everything.” ซึ่งหมายความว่า “ฉันรู้สึกหดหู่สักพักหนึ่ง แต่ฉันก็ตระหนักว่ามันเป็นเพียงแค่เกมสั้นๆ ซึ่งการชนะไม่ใช่ทุกอย่าง” สำหรับผู้อ่านที่จะเลือกใช้คำตรงข้าม (Antonyms) ที่มีความหมายเชิงบวกนั้นได้แก่ Cheer, Strengthen, Uplift และ hearten เป็นต้น ส่วนอีกบริบทหนึ่งที่ใช้คำว่า Depress เช่นกันคือ “The doctor will **depress** your tongue and look at your throat.” แปลว่า “คุณหมอจะกดลิ้นของคุณลงไปเพื่อตรวจคอของคุณ” คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้แก่ Lower, Cut, Reduce, Diminish, Decrease, Lessen และ Slow Down เป็นต้น

Mulholland กล่าวว่า “Law students often cope with their depression and stress by abusing alcohol or drugs, and, as a result, their mental health suffers even more. Lawyers are ranked fifth in suicide rates by occupation. We’re literally dying.” แปลว่า “นักศึกษากฎหมายมักจะรับมือกับภาวะซึมเศร้าและความเครียดด้วยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด ส่งผลให้สุขภาพจิตของพวกเขาแย่ลงไปอีก อาชีพทนายความถูกจัดอันดับเป็นอันดับที่ห้าของอาชีพที่มีอัตราการฆ่าตัวตายมากที่สุด เรากำลังจะตายอย่างแท้จริง”

นอกจากนี้ Jordana Alter Confino (the Director of Professionalism and Special Projects and Adjunct Professor of Law at Fordham University หรือผู้อำนวยการด้านความเป็นมืออาชีพและโครงการพิเศษและศาสตราจารย์วุฒิคุณด้านกฎหมาย มหาวิทยาลัย Fordham ยังได้เผยแพร่บทความที่ชื่อว่า “Where Are We on the Path to Law Student Well-Being?: Report on the ABA CoLAP Law Student Assistance Committee Law School Wellness Survey” (“เราอยู่ที่ไหนบนเส้นทางสู่ความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนกฎหมาย: รายงานการสำรวจสุขภาพของโรงเรียนกฎหมาย ABA CoLAP คณะกรรมการช่วยเหลือด้านสุขภาพะของนักเรียนกฎหมาย) โดยในรายงานเผยแพร่ว่า “The ABA Commission on Lawyer Assistance Programs (“ABA Colap”), together with the National Organization of Bar Counsel and the Association of Professional Responsibility Lawyers, commissioned a National Task Force on Lawyer Well-Being (“Task Force”) with a goal of changing the culture and conversation surrounding attorney well-being to promote a healthier and more productive legal profession. In August 2017, the Task Force issued a groundbreaking

report, The Path to Lawyer Well-Being: Practical Recommendations for Positive Change sounding a call to action for the legal community and proposing a slate of recommendations for various stakeholders (including judges, regulators, legal employers, law schools, bar associations, professional liability careers, and lawyer assistance programs)” ซึ่งหมายความว่า “ABA Commission on Lawyer Assistance Programs (“ABA Colap”) ร่วมกับ National Organization of Bar Counsel และ Association of Professional Responsibility Lawyers ได้มอบหมายให้ National Task Force on Lawyer Well-Being หรือคณะทำงานด้านสุขภาพะของทนายความ (“Task Force”) โดยมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและการสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพะของทนายความเพื่อส่งเสริมวิชาชีพทางกฎหมายที่ดีต่อสุขภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะทำงานเฉพาะกิจได้ออกรายงานที่แปลกใหม่เรื่อง “The Path to Lawyer Well-Being: Practical Recommendations for Positive Change” ซึ่งเป็นการเรียกร้องให้มีการดำเนินการเพื่อชุมชนนักกฎหมาย และเสนอข้อเสนอบนสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ (รวมถึงผู้พิพากษา หน่วยงาน

กำกับดูแล นายจ้างของนักกฎหมาย โรงเรียนกฎหมาย สมาคมเนติบัณฑิตยสภาองค์กรเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางวิชาชีพ และโครงการช่วยเหลือทนายความ)”

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหาความเครียดและส่งเสริมสุขภาพของนักกฎหมายตามรายงานดังกล่าวคือ “The recommendations included nine proposed strategies for law schools to implement to counteract the harmful aspects of legal education and better support law student well-being.” แปลว่า “ข้อเสนอแนะดังกล่าวได้แก่กลยุทธ์ ๙ ประการสำหรับโรงเรียนกฎหมายเพื่อนำไปปรับใช้เพื่อลดผลกระทบของสิ่งที่อันตรายของการเรียนกฎหมายและสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของนักศึกษากฎหมาย” ทั้งนี้ คำว่า “Counteract” นั้นเป็นคำกริยาหมายความว่าต่อต้านขัดขวาง โต้ตอบ ลดผลกระทบ หรือ ทำให้ผลน้อยลง ตัวอย่างประโยค เช่น Exercise can counteract the negative effects of sitting for long periods of time. แปลเป็นภาษาไทยว่า “การออกกำลังกายสามารถลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการนั่งนาน ๆ” เป็นต้น

Recommendation 27: Create best practices for detecting and assisting students experiencing psychological distress. (ข้อเสนอแนะที่ ๒๗: สร้างแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการค้นหาและช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาทางจิตใจ)

Recommendation 28: Assess law school practices and offer faculty education on promoting well-being in the classroom. (ข้อเสนอแนะที่ ๒๘: ประเมินแนวปฏิบัติของโรงเรียนกฎหมายและให้ความรู้และการอบรมแก่คณาจารย์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพในห้องเรียน)

Recommendation 29: Empower students to help fellow students in need. (ข้อเสนอแนะที่ ๒๙: ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ)

Recommendation 30: Include well-being topics in courses on professional responsibility. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๐: บรรจุหัวข้อเรื่องสุขภาวะไว้ในหลักสูตรความรับผิดชอบทางวิชาชีพ)

Recommendation 31: Commit resources for on-site professional counselors. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๑: จัดให้มีการให้บริการของที่ปรึกษามืออาชีพ)

Recommendation 32: Facilitate a confidential recovery network. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๒: อำนวยความสะดวกให้มีเครือข่ายการให้ความช่วยเหลือที่เป็นความลับ)

Recommendation 33: Provide education opportunities on topics related to well-being. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๓: ให้การศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะ)

Recommendation 34: Discourage alcohol-centered social events. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๔: ไม่สนับสนุนกิจกรรมทางสังคมที่มีการดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก)

Recommendation 35: Conduct anonymous surveys relating to student well-being. (ข้อเสนอแนะที่ ๓๕: ดำเนินการสำรวจโดยไม่ระบุชื่อเกี่ยวกับสุขภาวะของนักเรียน)

กล่าวโดยสรุป คือ สุขภาพจิตของนักกฎหมายนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ การตระหนักถึงการส่งเสริมสุขภาพ การบริหารจัดการความเครียด การส่งเสริมการดูแลซึ่งกันและกันของนักกฎหมายจึงเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน เพราะหากปล่อยไว้นานจะทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า และอาจเกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือต่อชีวิตได้ และการสนับสนุนเรื่องสุขภาวะนั้นต้องเริ่มจากโรงเรียนหรือหลักสูตรกฎหมายเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมทางใจสำหรับนักกฎหมายในอนาคต สำหรับผู้อ่านที่สนใจและผู้เขียนจะได้นำสาระดี ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษาอังกฤษ และการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะอื่น ๆ สำหรับนักกฎหมาย ผู้เขียนจะนำมาฝากผู้อ่านอีกเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย

สรินทร์ ชัยภักดิ์ (๑)

วิธีการตอบและตัวอย่าง ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามจีว ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ วิชากฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน

คำถาม

บทตัดพยานหลักฐาน (Exclusionary Rule) ในคดีอาญาตามกฎหมายไทยมีความหมายว่าอย่างไร และให้ยกตัวอย่างตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาอย่างน้อย ๔ ประการ (สอบวันเสาร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘)

ธงคำตอบ

บทตัดพยานหลักฐาน หมายถึง **บทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานบางชนิดหรือบางประเภท** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมตลอดจนยังมีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการที่มีขอบในการแสวงหาพยานหลักฐาน เป็นบทยกเว้นหลักการรับฟังพยาน หลักฐานในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ ที่บัญญัติให้พยานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ มีการบัญญัติบทตัดพยานหลักฐานในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น

(ก) คำรับสารภาพในชั้นจับกุมหรือในชั้นรับมอบตัวของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด (มาตรา ๘๔ วรรคสี่)

(ข) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ (มาตรา ๒๒๖) ได้แก่

๑. พยานหลักฐานที่เกิดจากการจู่ใจ หรือมีคำมั่นสัญญาโดยมิชอบ

๒. พยานหลักฐานที่เกิดจากการขู่เบียด

๓. พยานหลักฐานที่เกิดจากการหลอกลวง

๔. พยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบประการอื่น

(ค) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ (มาตรา ๒๒๖/๑)

(ง) พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย ต้องห้ามมิให้รับฟังเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่กรณีจะเข้าตามข้อยกเว้น (มาตรา ๒๒๖/๒)

(จ) พยานบอกเล่าห้ามมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เว้นแต่กรณีจะเข้าตามข้อยกเว้น (มาตรา ๒๒๖/๓)

(ฉ) ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย (มาตรา ๒๒๖/๔)

(ช) ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน (มาตรา ๒๓๒)

(ซ) ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวน ก่อนมีการแจ้งสิทธิตามมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคหนึ่ง หรือ ก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ รับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย)

หมายเหตุ

๑. ข้อสอบข้อนี้เป็นข้อสอบบรรยายหรือทฤษฎี แต่สังเกตได้ว่าธงคำตอบก็ยังยึดโยงกับการนำตัวบทกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตอบซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการตอบข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วย ต่างจากการตอบข้อสอบชั้นปริญญาโทที่ธงคำตอบมักจะตอบเกี่ยวกับหลักกฎหมาย

(๑) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานชั่งตวงวัดคดีอัยการสูงสุด, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาฯ เนติบัณฑิตยสภา

กฤษฎีกาหมาย หรือกฎหมายต่างประเทศ เพราะฉะนั้น การตอบข้อสอบข้อนี้ให้ได้คะแนน ผู้เข้าสอบก็จำเป็นต้องรู้ ความหมายของบทตัดพยาน (Exclusionary Rule) ว่า คืออะไร และต้องจำตัวบทกฎหมายให้ได้ด้วย ถึงจะเชื่อมโยง นำมาตอบข้อสอบให้ได้คะแนนดี อีกทั้งผู้เข้าสอบอาจ คำตอบข้อนี้ได้ดีขึ้นหากอ่านตำรากฎหมายของอาจารย์ กฎหมายบางท่าน

๒. บทบัญญัติเกี่ยวกับบทตัดพยานนั้นมีจำนวน หลายประการ แต่ในคำถามให้เลือกตอบมาอย่างน้อย ๔ ประการ ซึ่งผู้เข้าสอบอาจตอบแค่ ๔ ประการหรือมากกว่า นั้นก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามขอให้คำนึงถึง**ระยะเวลาในการทำ ข้อสอบ**ด้วย

๓. **ตัวอย่างบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้อนี้** ได้แก่

มาตรา ๒๒๖ บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือ บริสุทธ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้แต่ต้องเป็นพยานชนิด ที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอก หลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการ สืบพยาน”

มาตรา ๒๒๖/๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความ ปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐาน นั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อ การอำนวยความสะดวกมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผล

กระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือ สิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรค หนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดย ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความ น่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น

(๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดใน คดี

(๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ โดยมิชอบ

(๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยาน หลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด”

มาตรา ๒๒๖/๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ศาลรับฟัง พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้องเว้นแต่พยาน หลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับ องค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธ หรือ รูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของ จำเลยถึงการกระทำหรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย ความในวรรคหนึ่งไม่ห้ามการนำสืบพยานหลักฐาน ดังกล่าว เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ หรือเพิ่มโทษ”

มาตรา ๒๒๖/๓ บัญญัติว่า “ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดนำมาเบิกความต่อศาลหรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งอ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาล หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้านก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดยางงานระบุนาม หรือชนิด และลักษณะของพยานบอกเล่าเหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดยางไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน”

มาตรา ๒๒๖/๔ บัญญัติว่า “ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่า จะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี”

เคล็ด(ไม่)ลับ

สมัยผู้เขียนสอบสัมภาษณ์อัยการผู้ช่วย ข้อสอบสัมภาษณ์ครั้งนั้นก็ออกให้ตอบเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๖/๑ ดังนั้นการท่องตัวบทจึงสำคัญทั้งการตอบข้อสอบข้อเขียน ข้อสอบสัมภาษณ์ รวมทั้งการทำงานจริงด้วย

บทความเรื่อง

ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

ทรงพล สุวรรณพงศ์^(๑)

นานาชาติให้ความสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการตื่นตัวเป็นวงกว้างในการตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ในหลายโอกาส เวทีแห่งสหประชาชาติได้มีความหวังใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการของเสีย มลพิษ และสารเคมีอันตราย ทำให้เกิดกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องมากมายภายใต้สนธิสัญญา อาทิ กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change - UNFCCC) พิธีสารเกียวโต (Kyoto protocol) : เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ความตกลงปารีส (Paris Agreement) : เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity - CBD) : เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมตามข้อตกลงในเวทีสหประชาชาติดังกล่าว ซึ่งเป็นหลักการยืนยันถึงความร่วมมือและความใส่ใจในประเด็นสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ในเวทีสหประชาชาติอย่างจริงจัง เมื่อพิจารณาตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องแล้วก็จะพบว่า ตั้งแต่กฎหมายสูงสุดของประเทศ คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๗ (๒) บัญญัติว่า "รัฐต้องอนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ" และได้มีการตรากฎหมายหลายฉบับ เพื่อเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์ คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น

ก่อให้เกิด "กฎหมายสิ่งแวดล้อม" ซึ่งหมายถึงกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์หลักเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ โดยวิธีการปกป้อง เหยี่ยวยา และสร้างหลักเกณฑ์เพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ป้องกันและเหยี่ยวยาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยังประโยชน์แก่มนุษชาติอย่างสูงสุด

(๑) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการในหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด นบ. (เกียรติยศอันดับ ๑) นบม. นนท.

นอกจากนี้คำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อม ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า "คดีสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า

ข้อ ๑ "คดีสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า

(๑) คดีแพ่งที่การกระทำตามคำฟ้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์อันเนื่องมาจากการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน หรือระบบนิเวศ

(๒) คดีแพ่งที่โจทก์มีคำขอให้จำเลยกระทำการหรืองดเว้นกระทำการเพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมของชุมชน

(๓) คดีแพ่งที่โจทก์มีคำขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นหรือฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหรือเพื่อมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่เสียไป

(๔) คดีแพ่งที่มีคำขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย หรือสิทธิใด ๆ ของโจทก์อันเกิดจากมลพิษที่จำเลยเป็นผู้ก่อหรือต้องรับผิดชอบ

ข้อ ๒ คดีสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๑ อาจเกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติ หรือประกาศของคณะปฏิวัติ

ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ หรือมลพิษ

ดังนั้นคดีสิ่งแวดล้อม จึงเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีแพ่ง หรือคดีอาญาโดยทั่วไป เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม และกระทบเป็นวงกว้างทั้งในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และประชากร จึงมีหลักการในการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากมายเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม หนึ่งในหลักการนั้น คือ "หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย" ดังปรากฏใน**คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๒๑๙/๒๕๕๕** หรือ "**คดีคลิตี้**"

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๒๑๙/๒๕๕๕

"...ส่วนปัญหาว่าโจทก์ทั้งแปดฟ้องคดีนี้เพื่อขอให้บังคับจำเลยทั้งสองแก้ไขฟื้นฟูน้ำแร่ที่รั่วออกให้หมดเพื่อทำให้ลำห้วยปราศจากสารตะกั่ว โดยให้จำเลยทั้งสองเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายและให้กรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ตรวจสอบและดูแลการแก้ไขฟื้นฟูลำห้วยให้สะอาดปราศจากสารตะกั่วและสารเคมีต่าง ๆ ให้มีสภาพตามธรรมชาติดังเดิมนั้น เป็นการฟ้องในฐานะชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม่ เห็นว่าตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งแปดบรรยายฟ้องไว้ว่า โจทก์ทั้งแปดเป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในชุมชนชื่อหมู่บ้านคลิตี้ล่าง หมู่บ้านดังกล่าวมีมาหลายร้อยปี มีบ้านอยู่อาศัยกว่า ๔๐ หลัง มีประชากรประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน ดำรงชีพด้วยการอุปโภคบริโภคน้ำ

และจับสัตว์น้ำในลำห้วยสาธารณะซึ่งเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ชื่อลำห้วยคลิตี้ ซึ่งเป็นลำห้วยเพียงสายเดียวที่ไหลผ่านหมู่บ้านคลิตี้ล่าง โฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างจึงเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน จึงมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพและในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้โฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและ ต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖, ๕๖, ๖๙

การที่จำเลยทั้งสองจงใจปล่อยน้ำเสียที่ปนเปื้อนสารตะกั่วและสารเคมีจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ ตะกั่วของจำเลยทั้งสองลงในลำห้วยคลิตี้ทำให้น้ำในลำห้วยคลิตี้ต้องสกปรกปนเปื้อนเพราะเจือปนไปด้วยตะกั่วตะกอน ตะกั่ว และสารเคมีจำนวนมาก จนทำให้น้ำในลำห้วยคลิตี้ เกิดเป็นพิษ เป็นเหตุให้สัตว์น้ำต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในลำห้วยคลิตี้ ชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างซึ่งรวมทั้งโฉกทกั้งแปดและสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างซึ่งอุปโภคบริโภคน้ำในลำห้วยคลิตี้เป็นประจำตามวิถีชีวิตในการดำรงชีพดั้งเดิมของชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างได้รับสารตะกั่วและสารพิษต่าง ๆ จากการประกอบกิจการเหมืองแร่ตะกั่วของจำเลยทั้งสองเข้าสู่ร่างกาย จนเกิดอาการเจ็บป่วยและสัตว์เลี้ยงล้มตายเป็นจำนวนมาก จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของและเป็นผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ อันเป็นเหตุให้ชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างและโฉกทกั้งแปดได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัยและเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโฉกทกั้งแปดและของรัฐเสียหาย มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายแก่โฉกทกั้งแปดและแก่รัฐ ไม่ว่าการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้น จะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของจำเลยทั้งสองหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖, ๙๗ ซึ่งตามคำฟ้องโฉกทกั้งแปดได้บรรยายไว้อย่างชัดแจ้งแล้วว่า โฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมอันหมายถึง ชุมชนที่ได้อาศัยทำกินในพื้นที่มาแต่ดั้งเดิม

ใช้ประโยชน์ ดูแลรักษา และจัดการเกี่ยวกับลำห้วยคลิตี้ ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนทั้งจำเลยทั้งสองก็ได้มีได้นำสืบโต้แย้งการเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ใช้ประโยชน์จากลำห้วยคลิตี้ของโฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่าง จึงฟังได้ว่า โฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่างเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิที่จะอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากลำห้วยคลิตี้ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า จำเลยทั้งสองก่อให้เกิดมลพิษในลำห้วยคลิตี้ โฉกทกั้งแปดและชาวบ้านหมู่บ้านคลิตี้ล่าง จึงเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิจำเลยทั้งสองนั้น เห็นว่า การดูแลรักษาและแก้ไขฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว แม้ไม่มีคดีขึ้นมาสู่ศาล หรือกรณีที่จำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ภายในเวลาอันสมควร กรมควบคุมมลพิษรวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก็ย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการขจัดมลพิษออกจากลำห้วยคลิตี้จนกว่าจะกลับมามีสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชุมชนหมู่บ้านคลิตี้ล่าง โดยจำเลยทั้งสองจะต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษดังกล่าวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ วรรคสอง

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว สรุปได้ว่าศาลฎีกามีคำพิพากษาแก้ไขฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ด้วยค่าใช้จ่ายของจำเลยทั้งสอง จนกว่าลำห้วยคลิตี้จะกลับมามีสภาพที่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ตามมาตรฐานของทางราชการ กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายในการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสานเพื่อให้มีการดำเนินการฟื้นฟู ระงับเหตุที่อาจเป็นอันตรายจากมลพิษในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนมลพิษ อันเกิดจากการปนเปื้อนของสารตะกั่วให้กลับมามีสภาพที่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ตามมาตรฐานของทางราชการแทนจำเลยทั้งสองตามคำพิพากษาศาลฎีกาโดยให้ถือว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไปเป็น “หนี้” ตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีเอาแก่จำเลยทั้งสองต่อไป

คำสั่งของศาลในคดีนี้ถือเป็นบรรทัดฐานคดีแรกของประเทศไทยในการยืนยันหลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อมเพื่อให้หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่และมีความเชี่ยวชาญเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาและเรียกค่าใช้จ่ายทั้งหมดจากผู้ก่อให้เกิดมลพิษได้

หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle: PPP) เป็นหลักการของการนำวิธีการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดทั้งในส่วนที่เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว และการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมในอนาคตด้วย

ประวัติความเป็นมา หลักการ "ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย" นี้เริ่มปรากฏครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๗๒ จากข้อเสนอแนะที่ประชุมองค์การระหว่างประเทศเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The international Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) ที่แนะนำให้ควรมุ่งนำหลักเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศมาใช้ในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ สหภาพยุโรปได้ให้ผนวกหลักการนี้ไว้ในสนธิสัญญาก่อตั้งประชาคมยุโรป (EC Treaty) แต่อย่างไรก็ดี หลักการดังกล่าวนี้ก็ได้มีการใช้อย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ อยู่แล้ว แต่ภายใต้ชื่อที่ว่า User Pays Principle โดยในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ ทางสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับใช้หลักนี้ใน Superfund Program โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูแก้ไขพื้นที่ปนเปื้อนมลพิษ โดยกฎหมายฉบับนี้รู้จักกันแพร่หลายในชื่อว่า Comprehensive Environmental, Response, and Compensation Act: (CERCLA) และต่อมาหลักการนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศมากมาย เช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development) ในข้อ ๑๖ ให้นำหลักนี้มาใช้บังคับ และในการประชุม UNCED ครั้งเดียวกันนี้ก็ยังสามารถนำหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมากำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ๒๑ (Agenda 21)

หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) เป็นการผนวกต้นทุนทางสังคมในค่าสินค้าและบริการเพื่อสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงในกระบวนการผลิตและบริโภค โดยผู้สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติต้องเป็นผู้จ่าย (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และกอบกุล , ๒๕๕๒)

ในประเทศไทยมีการประยุกต์ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ซึ่งมุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

และก่อเกิดมลพิษน้อยที่สุดโดยการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถปล่อยมลพิษแต่ละชนิดออกสู่สิ่งแวดล้อมได้ไม่เกินมาตรฐานขั้นต่ำพร้อมบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนซึ่งเป็นการบังคับให้ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าบำบัดมลพิษ ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงงาน ลักษณะอาคาร การจัดการสภาพแวดล้อม ประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และกรรมวิธี รวมทั้งวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียและมลพิษต่าง ๆ ของโรงงานอุตสาหกรรม และกำหนดบทลงโทษทางอาญาไปจนถึงการสั่งปิดโรงงานกรณีพบการกระทำผิด (นฤมล เสกธีระ, ๒๕๕๖) เป็นต้น

บทสรุป

หลักในเรื่องผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย มีแนวคิดมาจากหลักการที่กำหนดให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ตามที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นผู้แบกรับภาระค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการบำบัด ฟื้นฟู แก้ไขมลพิษที่ตนได้เป็นผู้ก่อขึ้นเป็นหลักกฎหมายเพื่อใช้เป็นหลักการในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมของความรับผิดชอบในกรณีปกติ โดยพิจารณาจากลักษณะความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และกิจกรรมที่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งมีลักษณะความเสียหายจะมีความรุนแรง และมีขอบเขตที่ไม่จำกัดทำให้หากนำเอาความรับผิดชอบแบบเดิม ที่ให้สังคมโดยรวมเป็นผู้แบกรับภาระในค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลภาวะที่เกิดขึ้นทั้งหมด ก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่สังคมส่วนใหญ่มิได้เป็นก่อให้เกิดขึ้นที่มีวัตถุประสงค์มุ่งคุ้มครองเฉพาะบุคคล และทรัพย์สินมาปรับใช้กับกรณีปัญหาสิ่งแวดล้อมก็จะไม่สามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสาเหตุที่สำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์แสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ต้องใช้กลไกในการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับสาเหตุ ซึ่งก็คือกลไกทางเศรษฐศาสตร์ตามหลัก "ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย" ซึ่งศาลไทยก็ยอมรับในหลักการนี้และนำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขคดีสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นคดีที่มีความสำคัญเพราะผลดีกระทบถึงคนเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อชีวิต สุขอนามัยและความเป็นอยู่ เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหาคดีสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

* หลักเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม Economics Principles for Natural Resources and Environmental Management เกศสุดา สิทธิสันติกุล "บัญชีรัตนี โจลานันท์ วาสนา จักร์แก้ว มนันทยานันตสาร วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๕

** มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ชวัลกานต์ เกราะแก้ว นิตศาสตร์มหาบัณฑิต (หมวดวิชากฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ)

*** จุลสารศาลฎีกา ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๑

**** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๒๑๙/๒๕๕๘

ประเมศวร์
อินทรชูนุ่ม^(๑)

สวัสดิ์ครับ สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ขณะนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (กองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย) กำลังเปิดรับสมัครนักศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทย เพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย ไปศึกษาวิชากฎหมายในระดับปริญญาโท ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell Law School) ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป **จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗** ผู้ที่สนใจสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติม และดาวน์โหลดใบสมัครฯ ได้ที่ www.thethaibar.or.th หัวข้อกองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย ครับ

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยประธานศาลฎีกา ในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธาน จะนำผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๗ จากกรมการศาสนาไปถวายพระสงฆ์จำพรรษา ณ วัดชัยพฤกษ์มาลา แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ในวันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

โอกาสนี้ ผมขอเชิญชวนสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาและผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานฯ ประจำปี ๒๕๖๗ ดังกล่าว ได้ที่ แผนกการเงิน ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา (ในวันและเวลาดังกล่าว) หรือโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากเพื่อเรียก รณาการออมสิน สาขา เดอะพาสโอ พาร์ค กาญจนภิเษก ชื่อบัญชี "เนติบัณฑิตยสภา (กฐินพระราชทาน)" เลขที่บัญชี ๐๒๐๓๙๓๓๒๕๖๕๐ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และหากท่านใดมีความประสงค์จะขอใบอนุญาตเพื่อนำไปช่วยลดหย่อนภาษี กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินไปยังที่แผนกการเงิน กองคลัง เนติบัณฑิตยสภา โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๒๔ สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนงานประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๑๐

(๑) กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, ประธานคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, อัยการอาวุโส สำนักงานการสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด

ข่าวเหตุมติบัณฑิตยสภา

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิธีถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ มิถุนายน ๒๕๖๗

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ นายชาติรัฐ สุวรรณสิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ บริเวณหน้าห้องมหาวชิราวุธ (ห้องประชุมใหญ่) ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้ทรงรับเป็นองค์สมาชิกกิตติมศักดิ์ แห่งเนติบัณฑิตยสภา ทั้งยังเสด็จพระราชดำเนินในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตอีกหลายสมัย โดยมี ผู้อำนวยการกองคลัง และพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลฯ โดยพร้อมเพรียงกัน

บรรณาธิการแถลง

ตามท้องถื่นการสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดให้วันที่ **๕ มิถุนายน ของทุกปี** เป็น **วันสิ่งแวดล้อมโลก (World Environment Day)** และได้จัดตั้งโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) ขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้ทั่วโลกตระหนักและร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยในปี ๒๕๖๗ UNEP กำหนดรณรงค์ภายใต้หัวข้อ LAND RESTORATION, DESERTIFICATION & DROUGHT RESILIENCE “พลิกฟื้นผืนดิน สู้วิกฤตภัยแล้ง” กรุงเทพมหานคร โดยสำนักสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดจัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารการขับเคลื่อนเมืองสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับกิจกรรมในช่วงเดือนวันสิ่งแวดล้อมโลก เพื่อปลูกกระแสและกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาของผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทอาเศียรวาทถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ประพันธ์โดย **นัฏฐณี นาคเกิด**, บทความเนื่องจากปก เสนอเรื่อง “**๕ มิถุนายน วันสิ่งแวดล้อมโลก**”, บทความ **ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ** เสนอเรื่อง “**การดำเนินคดีผู้รับจ้างซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรตามสัญญาจ้างก่อสร้างซึ่งทำขึ้นนอกราชอาณาจักร**” โดย **มนตรี ยะรังษี** กล่าวถึง กระบวน ก. ขอหาหรือ กรณีสัญญาที่จัดทำขึ้นในราชอาณาจักรกัมพูชา และมูลคดีเกิดขึ้นในราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้รับจ้างที่เป็นคู่สัญญาเป็นนิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายไทย แต่ผู้ว่าจ้าง คือ หน่วยงาน อ. ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นส่วนราชการภายใต้สำนักงาน ป. ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทย การดำเนินการทางกฎหมายสามารถฟ้องคดีต่อศาลไทยได้หรือไม่อย่างไร ฯลฯ, บทความ **เจาะฎีกาเด่น** เสนอเรื่อง “**ฟ้องขอให้ลงโทษ ป.อ. ตามมาตรา ๑๕๙ แต่ได้ความว่าจับกุมโดยมิชอบแล้วเรียกปรับเงินตามมาตรา ๑๕๘ ศาลลงโทษไม่ได้เพราะเป็นการพิพากษาเกินคำขอคงลงโทษได้ตามมาตรา ๑๕๗**” โดย **รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนิทรลีลา และ พิมพิสุรางค์ ชนิทรลีลา** กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๘๙/๒๕๖๕, บทความ **ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย** เสนอเรื่อง “**The Path to Lawyer Well-Being**” โดย **พศ. ดร. ประภากรณ์ ไรจน์ศิริรัตน์** กล่าวถึง คำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบทความและข่าวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพทางจิตใจของนักกฎหมายและทางออกเกี่ยวกับการสร้างสุขภาวะของนักกฎหมาย บทความ **วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย: วิธีการตอบและตัวอย่างโดย รวิทร์ ชัยภักดิ์** เสนอเรื่อง “**ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามจิว ปี พ.ศ. ๒๕๕๘**” วิเคราะห์ **วิชากฎหมายลักษณะพยาน**, บทความเรื่อง “**ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย**” โดย **ทรงพล สุวรรณพงศ์** กล่าวถึง คดีสิ่งแวดล้อมเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีแพ่ง หรือคดีอาญาโดยทั่วไป เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม และกระทบเป็นวงกว้างทั้งในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และประชากร จึงมีหลักการในการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากมายเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม พร้อมคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ ปิดท้ายด้วย “**มุขขำ**” โดย **ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม**

พบกันใหม่เดือนกรกฎาคม
กฤษฎา บุญสมิต